

Definice Symetrickou grupou S_n rozumíme grupu permutací množiny $\{1, 2, \dots, n\}$ s operací skládání.

Poznámka: Místo o skládání permutací se většinou mluví o součinu permutací. Tuto terminologii používáme v dalším textu.

Samostatná práce:

- Ověřte, že S_n je grupa.
- Je S_n Abelova grupa?

Definice. Cyklická permutace (cyklus) prvků $a_1, \dots, a_k$ množiny X je permutace, která a_i zobrazí na a_{i+1} , $1 \leq i < k$, a_k na a_1 a ostatní prvky z X ponechá na místě. Číslo k se nazývá délka cyklu. Cyklus zapisujeme $(a_1, \dots, a_k)$.

Definice. Dva cykly $(a_1, \dots, a_k)$, $(b_1, \dots, b_p)$ z S_n nazveme disjunktními, jestliže $\{a_1, \dots, a_k\} \cap \{b_1, \dots, b_p\} = \emptyset$.

Věta.

- Součin disjunktčních cyklů je komutativní.
- Každá permutace se dá zapsat jako součin disjunktčních cyklů.
- Rozklad permutace na součin disjunktčních cyklů je určen jednoznačně až na pořadí cyklů.

Samostatná práce:

- Dokažte předchozí větu.
- Ověřte, že (a) neplatí, nejsou-li cykly disjunktční.

Věta. Řád permutace, která je součinem navzájem disjunktčních cyklů, je nejmenší společný násobek jejich délek.

Poznámka: Řádem prvku x v grupě rozumíme nejmenší kladné přirozené číslo s , pro které je x^s rovno neutrálnímu prvku. V S_n je neutrálním prvkem identita.

Samostatná práce:

- Dokažte předchozí větu. Návod: Nejprve dokažte, že řád cyklu je roven jeho délce. Pak použijte rozklad permutace na součin disjunktčních cyklů.
- Ověřte, že věta neplatí, nejsou-li cykly disjunktční.

Definice. Cykly délky 2 nazýváme transpozicemi. Sudá, resp. lichá permutace je permutace, kterou lze napsat jako součin sudého, resp. lichého počtu transpozic (transpozice nemusí být disjunktční)

Věta.

- Každá permutace se dá napsat jako součin transpozic.
- Sudost, lichost permutace je určena jednoznačně.
- Permutace z S_n je sudá, právě když obsahuje sudý počet inverzí.

Důsledek.

- Součin dvou sudých permutací je sudá permutace.
- Součin dvou lichých permutací je sudá permutace.

(a) Součin jedné sudé a jedné liché permutace je lichá permutace.

Věta. Množina A_n sudých permutací z S_n s operací součin permutací tvoří podgrupu S_n . (Tato podgrupa se nazývá alternující grupa.)

Samostatná práce:

- Dokažte předchozí věty.
- Rozhodněte, zda množina lichých permutací z S_n s operací součin permutací tvoří podgrupu S_n . Svou odpověď odůvodněte.
- Vyjádřete permutaci jako součin disjunktních cyklů a určete její řád:
  - a) $(1, 2, 3, 4, 5)$; b) $(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)$
  - a) $(3, 5, 4, 1, 2)$; b) $(3, 1, 7, 2, 8, 5, 4, 6)$
- Vyjádřete součin cyklů jako součin disjunktních cyklů:
  - a) $(1, 2, 3)(4, 5, 6, 1)(2, 3, 4, 5, 6)(2, 5)$; b) $(1, 2)(3, 4)(2, 3)(1, 2, 3, 4)(1, 3)$.
  - b) Vypočítejte φ^{120} , kde $\varphi = (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)$
 $(5, 4, 1, 7, 6, 2, 3)$